

žijo enakim smotrom. Apelira se na vsa društva brez razlike stanovske in strankarske smeri, ki so se posvetila negovanju mladine ali sodelujejo pri telesni krepitevi mladine, na vse prijatelje mladine, zlasti na bivše častnike in na učiteljsvo, da se strnejo ter se zavzamejo za splošno vojaško predizobrazbo mladine. Pri vseh vajah se bo pazilo na to, da se bo pospeševal telesni razvoj ter se preprečilo vse, kar bi moglo škodovati zdravju.

Tudi oblasti dobe tozadevna navodila, zakaj njim pripade naloga, da prebivalstvo pouče o veliki koristi take predprave tako za splošnost kakor za vsakega posameznika in da po svojih močeh podpirajo vsa stremjenja v ta namen. S skupnim delom vseh se lahko udejstvi že pred sto leti po Frideriku Ludoviku Jahnu spoznana resnica, da naj se razen vzgoje za duševno delovanje in za poklic doma in v šoli posveti posebna skrb še telesni okrepitvi mladine, da se vzgojijo mladeniči v polnovredne in za branbo sposobne moške, ki jim ne bo težko, braniti rodno grudo iz lastne moči in z radostjo proti vsakemu sovražniku.

Naučni minister je na podlagi ugodnih izkušenj, ki jih je dobil na polju pospeševanja telesne izobrazbe moške šolske mladine, izdal na vse deželne šolske oblasti odlok, po katerem se vse do sedaj za okrepitev šolske mladine obstoječe naprave izpopolnijo ter se tesno spojijo z vojaško predpravo mladeničev.

V ministerialnem odloku se opozarja na to, da daje že pouk po sedanjem učnem načrtu pri posameznih predmetih možnost, da se šolski mladeniči pojasnjujejo vojaške naprave in vojno-zgodovinski dogodki. Šolska mladina bo tako pojasnila zlasti v sedanjem vojnem času sprejemala z velikim zanimanjem.

Pri telesnem izobrazovanju šolske mladine, zlasti v višjih razredih, naj se pridno in s posebnim ozirom na vojaške oblike goje mladinske igre pod milim nebom, četudi ni treba, da so obvezne. Za večje vaje, ki se jih od 13. leta naprej lahko udeležujejo učenci tudi več zavodov skupaj, naj se razen za to odločenih prostih dopoldnevov posveti še en celi prosti dan v mesecu. Vaje naj se raztezajo na pohode, na vojni službi odgovarjajoče vaje itd.; orožje se seveda pri tem na noben način ne sme uporabljati. K strelskim vajam naj bodo pripuščeni učenci vseh gornjih razredov. Borenje, plavanje, veslanje in slične vaje se nujno priporočajo.

Odlok pozivlja deželne šolske oblasti, da ukrenejo vse potrebno, da se bodo vse te vaje na srednjih šolah in na sličnih učnih zavodih gojile kar najintenzivneje, da se bo ugodni letni čas uporabljal za telovadbo pod milim nebom ter se bo na ta način zrelejšim mladeničem brez prikrajšanja duševni izobrazbi posvečenega učnega časa nudila prilika, da se bodo lahko primerno telesno izvežbali, kar jim bo pri poznejšem izpolnjevanju zakonite brambne dolžnosti v veliko korist.

Kol se bliža zaključek šolskega leta ter bo učencem zlasti večjih mest tekom letošnjih počitnic zaradi vojnega stanja jedva mogoče, vsaj v tem obsegu ne kakor sicer, da bi se podali na deželo, pozivlja ministerialni odlok deželne šolske oblasti, da priredijo povsod, kjer to starši žele in kjer se to izvesti da, pod vodstvom učiteljev dnevne izlete učencev, ki naj se spojijo z igrami pod milim nebom in eventualnimi predavanji.

Književnost.

»Popotnik«. Vsebinska 3. številke: 1. Anton Kosi: Sedanja vojna in ljudska šola. 2. Pavel Flerč: Iz moderne metodike. 3. »S. V.«: Šola v boju proti alkoholu. 4. Dr. Ivan Lah: Pater Hipolit in njegov »Orbis pictus«. 5. Sirius Mir: Utrinki iz raznih svetov vzgoje. 6. Iz šolskega dela: Vojna kronika v šoli. Sličice iz šole in zunaj šole. 7. Exel: Metodiske izjeme iz računstva. 7. Slovnstvo: Ocene 138. — Književne novice 142. — Časopisni vpogled 143. 8. Razgled: Kultura 145. — Šolstvo 147. — To in ono 148.

»Zvonček«. Vsebinska 6. številke: 1. Fran Žgur: Pomladanska. Pesem. 2. Antonija Germkova: Majniški izlet. Povest. 3. Fran Žgur: Spomladi. Pesem. 4. M. K.: Kralj Matjaž. Povest. 5. Josip Kralj: Pesem o zvončku. Davorinov: Maj je odšel. Pesmi. 6. Fr. Rojč: Jutrancija. Jan Reginov: Vlakov pisk. Andrej Rapè: Jutrancija. Pesmi. 7. Pastirček. Pesem s podobom. 8. Sven Hedin — F. Palnak: Za morjem. Povest. 9. Poletno bivališče turškega sultana. Podoba. 10. Le urno dvigajte pete, iz šole zdaj domov gredite! Podoba. 11. Cveticomirski: Golobček. Povest. 12. Davorinov: Jutro v polju. Davorinov: Vse povsod je bojni krik. Pesmi. 13. Pouk in

zabava: Geometriška naloga. — Rešitev demanta v peti številki. — Rešilci. — Prestolonaslednik Karel Franc Jožef v Pulju. — Pes je rešil življenje. — Pogreb 10letnega junaka. — Ranjeni poljski dijak. — »Roko naj mi prinese!« — Kotiček gospoda Doropoljskega. — Kotičkove risbe.

»Zvonček«. Vsebinska 7. številke: 1. Jos. Vandot: Deveta kraljična. Pesem. 2. Andrej Rapè: Pričakanje. Drago Širok: Huda ura. Pesmi. 3. Ivo Trošt: Oba noska. Povest. 4. Podmorski čoln. Slika. 5. Jos. Vandot: Zvezda. Pesem. 6. Simon Palček: Veselje mladih dni. Pesem s podobom. 7. Sven Hedin — F. Palnak: Za morjem. Povest. 8. Indijančeva glava. Podoba. 9. Melkodlačka - Tihotačka - Mesojedka-Sladkosnedka. Podoba. 10. Cveticomirski: Jagnje. Povest. 11. Pouk in zabava: Zastavica v podobah. — Rešitev geometriške naloge v šesti številki. — Rešilci. — Vrtnar, čebele in gosence. — Vojna v kraljestvu živali. — 1.250.000 knjig za vojake. — Delo za »Rdeči križ«. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Srednješolske vesti.

Iz Opatije poročajo: Ker je bila pri zadnjem pregledovanju večina profesorjev potrjena v vojake, so tukajšnjo višjo hrvaško realno gimnazijo zaprli.

Osebnost iz Trsta. C. kr. deželni šolski nadzornik nemških šol dr. Robert Kauer se je zopet vrnil na svoje mesto in uraduje ob navadnih uradnih urah na namestništvu.

Odlikovanje. Profesor na mariborskem učiteljskem, zaslužni štajersko rodoljub dr. Ljudevit Pivko, nadporočnik črnovojnškega bataljona II./37, je bil za izredno hrabrost odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem 3. razreda z vojno dekoracijo.

Padel je na severnem bojišču dr. F. Meingast, profesor na državni višji realni v Celovcu.

Uari je v Gradcu profesor na ljubljanski realni dr. Anton Heu.

V VI. činovni razred je Njeg. Veličanstvo uvrstilo ravnatelja ljubljanske obrtne šole Ivana Šubica.

Iz Celja. Početkom leta je štela naša slovenska gimnazija 193 učencev in 2 učenci; na koncu šolskega leta je ostalo še 167 učencev in 2 učenci. Učni uspeh je navzlic močnemu skrajšanju šolskega leta in težavam pri poučevanju (pouk se je vršil vedno le popoldne, od učiteljskega zborna so šli 4 gospodje k vojakom) prav voljen; z odliko je izdelalo 26 učencev in 1 učenka, nesposobnih je 26, ponavljalni izpit so dobili 4 učenci in neizprašana sta ostala 2 učenca.

Pouk na državnih srednjih šolah v Trstu. Kakor znano, je bil pouk na državnih srednjih šolah v Trstu po Binkoštih prekinjen. Sedaj se nadaljuje v ferialnem kurzu na realni v ulici Pasquale Besenghi, dnevno od 9. do 12. ure; dostopen je z dovoljenjem vodstva tudi gimnazijcem.

Na tržaški gimnaziji se je uvedel na prošnjo staršev ferialni pouk, in sicer vsak dan od 8.—10. dopoldne.

Matura v Mariboru. Pod predsedstvom ravnatelja dr. Tomiška je bil dne 12. pret. m. zrelostni izpit na tukajšnji gimnaziji. Udeležilo se ga je devet kandidatov in dve kandidatini. Trije kandidati so izvršili izpit z odliko, ostali pa z dobrim uspehom. Od teh pa jih je že 55 odšlo med letom v vojake. Dva sta se celo že vrnila ranjena z italijanskega bojišča: Alojzij Skuhala, ki se nahaja v mariborski bolnici, in Ivan Goršič, ki leži v Celovcu.

Dijaki pri mladi. Ravnateljstvo obrtne šole v Gjurju je v posebnih tečajih 22 gojencev teoretično izvežbalo, kako se ravna z matilnicami. Praktično so se gojenci izvežbali v tvornici Soma Kovacs. Nato so jih takoj sprejeli v službo veleposestniki iz okolice. Dajejo jim 100 kron mesečne plače in prosto oskrbo.

Išlečni črnovojniki lahko dobe pravico enoletnih prostovoljcev, če so obiskovali vsaj šest razred kake srednje šole ali vsaj drugi letnik kakega učiteljskega. Prošnje je vložiti najkasneje sedem dni pred nastopom vojaške službe pri pristojnem dopolnilnem okrajnem poveljstvu.

Zaključek bosenskega veleizdajalskega procesa. Koresp. urad: Kot dodatek veleizdajalske sodne razprave Princip in tovariši se je izvedla te dni pred okrožnim sodiščem v Travniku glavna razprava proti 39 srednješolcem, ki so bili kot člani v službi velikosrbske propagande se nahajajoče organizacije srednješolcev obtoženi hudodelstva ali pregreška motenja javnega miru in reda. Razprava se je tako končala, da je bilo obsojenih 31 obtožencev v zapor ali v ječo od enega meseca do treh let. Osem obtožencev je bilo oproščenih.

Slovenski oddelek dijaške knjižnice na c. kr. državni realni v Trstu. Ker posluje dijaška knjižnica v počitniškem tečaju v mnogo večjem obsegu nego navadno, ne zadošča že itak pičlo število slovenskih knjig. Zato se obrača vodstvo realke do slovenskega občinstva, v prvi vrsti pač do bivših učencev tega zavoda, s prošnjo, da bi darovali omenjeni knjižnici slovenske mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Cenjeni darovalci so naprošeni, da prinesejo ali sami knjige na realko (ul. Pasquale Besenghi) ali pa naznanijo svoj naslov.

Mestni deklški licej v Ljubljani. Ker so se šolski prostori v »Narodnem domu« odstopili vojaštvu, se je dne 26. maja na tem zavodu pouk končal in 29. maja razdelila izpričevala. Iz klasifikacije posnamemo, da je štel zavod koncem šolskega leta 1914/15 298 javnih učenk in 2 privatistki, 29 manj nego koncem šolskega leta 1913/14. Od teh ima 21% odliko, 2½% je neizprašanih, druge so sposobne da vstopijo v naslednji višji razred. Zrelostni izpiti so se vršili dne 31. maja, 1. junja, 2. junja in 4. junja. Izpit je delalo 40 učenk z naslednjim uspehom: Za zrele z odliko je proglašeni 12 maturantk, soglasno 19 maturantk in z večino glasov 9. — Izmed učiteljev je padel pri Wolezi Dolni profesor Josip Berce, profesorja dr. Rudolf Mole in dr. Janko Prétrnar sta mobilizirana od 1. avgusta l. l., dr. Pavel Pestotnik pa od 26. maja t. l. — Kdaj se prične prihodnje šolsko leto, se bo objavilo po časopisih.

Prepovedane slovenske čitanke. Hrvatski listi poročajo, da je naučno ministrstvo prepovedalo nadaljno rabo dosedanjih aprobiranih slovenskih čitank za srednje šole. Profesorji bodo prihodnje šolsko leto predavali o slovenski literaturi na podlagi cenzuriranih skript, ki jih morajo sestaviti preko počitnic.

Za srednješolce. Z Dunaja uradno razglašajo z dne 6. junija: Naučni minister je v neki odredbi, ki jo je izdal na vse deželne šolske oblasti, odredil, da smejo oni srednješolci, ki so podvrženi črnovojnškemu prebiranju in ki jim je bilo po šolski kvalifikaciji koncem šolskega leta 1914/15 dovoljen ponavljalni izpit, ali ki se jih je pri zrelostnem izpitu na pol leta reprobiralo, na prošnjo pripustiti takoj k ponavljalnemu izpitu, če dokažejo, da neposredno pričakujejo vpoklicanja k aktivnemu vojaškemu službovanju. Pod istimi pogoji se smejo tudi kandidati, zlasti eksterнисти, ki se hočejo prvič podvreči zrelostnemu izpitu, pripustiti takoj in tudi izven navadnih terminov k izpitu. Slične izjemne odredbe veljajo tudi za dijake drugih srednjih šol.

Odlikovanje. Nj. Veličanstvo cesar je podelil profesorju na državni realni v Gorici Ferdinandu Seidlu ob priliki njegove vpokojitve naslov vladnega svetnika. — Čestitamo!

Iz Maribora. Profesor verouka na višji gimnaziji dr. A. Medved je pomaknjen v 7. in profesor dr. Maks Haid na istem zavodu v 8. činovni razred.

Iz naše organizacije. Štajersko.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj naznanja, da se učiteljsko zborovanje, ki se je nameravalo vršiti dne 1. julija 1915, preloži na poznejši čas. — V podporni sklad učiteljskih vojaških rodov in so v mesecu juniju 1915 darovale: šola pri Sv. Bolfenku 3 K in šola Ormož-okolica 1 K, torej skupaj 4 K.

Kranjske vesti.

FRAN LEVEC.

Profesor Makso Pirn'at objavlja v »Savi« ta podlistek, posvečen proslavi sedemdesetletnice rojstva dvornega svetnika Levca: »Gorenjska je dala slovenskemu narodu lepo število mož, ki so se proslavili kot pesniki, pisatelji in politiki. V prijazni Vrbi se je rodil France Prešeren, naš največji pesnik. V bližnji Zirovnici je zagledal luč sveta njegov prijatelj učejnjak Matija Čop, ki je govoril devetnajst jezikov. Pod strmim Storžcem je tekla pri Kračmanu na Beli zibelka Matiju Valjavcu, ki je zlagal čudovite pravljice in legende in navdušeno opeval lepoto Gorenjskega sveta. Starodavni Kranj nam je poklonil očeta Bleiweisa, zaslužnega urednika »Novic«. Z lepega sorškega polja je prišel naš odlični lirik Simon Jenko. Na gradu Brdu pri Podpeči se je rodil in deloval priznan naš pripovednik Janko Kernik, v sosednjih Kosezah pa stoji rojstni dom Janeza Vesela Koseskega, ki se je

proslavil s svojimi rodoljubnimi himnami. Šiškar je pesnik Valentin Vodnik, Ljubljancan pa nedosežni prirodopisec Erjavec. — Gorenjec je tudi tisti mož, ki je rojakom s spretnim peresom opisal življenje in delovanje naših domačinov: Vodnika, Prešerna, Copa, Koseskega, Valjavca, Erjavca, Bleiweisa, Jenka, ki je točno ocenil velike zasluge teh odličnjakov, mož, ki nam je vzgojil našega beletrista Kernika. Vsi ga poznamo, vsi ga spoštujemo in se ga z ljubeznijo spominjamo prav te dni (4. julija), ko nastopa sedemdeseto leto svojega življenja. Fran Levec je njegovo ime, zibel pa mu je tekla na prijazni Jezici pri Ljubljani. — Levec se je posebno proslavil z živopisi mož, ki smo jih pravkar omenili. Mikavno popisuje Levec njih življenje, vedno ve vplesti zanimive, značilne anekdote, duhovito presoja njih zasluge. Te živitopise preveva iskreno spoštovanje in resnično navdušenje, ki se ne hote polasti tudi bralca in ga pripravi do tega, da vzljubi te naše duševne velikane. Levec je med Slovenci populariziral slovnstveno zgodovino. — Nekaj posebnega je Levčev slog. Prijetno, neprisljano mu teče beseda. Brez dvoma spada Levec med naše prve stiliste, kar je o priliki poudaril Ivan Cankar, sam mojster slovenskega slova. — Znamenite so izdaje slovenskih pisateljev in pesnikov, ki nam jih je oskrbel Levec s posebno spretnostjo. Izdal je Jurčičeve spise (11 zv.), Levstikov spise (5 zv.), Erjavčeve spise (2 zv.) in Valjavčeve poezije. Jezikovno je uredil Tavčarjeve spise. — Znan je Levčev Slovenski pravopis, s katerim je izkušal uvesti enotnost v slovensko pisanje. S pravopisom je zbudil naše mlajše in starejše slovnice, da so se lotili pravopisnega vprašanja. — Deset let je urejeval »Ljubljanski Zvon«. Zbral je okrog lista vse tedanje priznane pisatelje in pesnike in nam vzgojil celo vrsto mlajših književnikov. Kernik je njegov učenec, Aškerc se je prav po njegovem nasvetu lotil slovenske epike in dosegel s svojimi baladami in romanami nenavadne uspehe. — Kot učitelj je znal Levec s svojo metodo in s prepričevalno besedo buditi v učencih ljubezen do materinsčine in spoštovanje do domače kulture. Zgodovinar Simon Rutar, pesnik Jožef Pagliaruzzi-Krihan, slovnica Karel Štrekelj, pisatelj Ivan Cankar so imeli za učitelja slovensčine Levca in so baš od njega dobili mnogo duševne vzpodbude in praktičnih navodil. — Mnogo zaslug si je pridobil Levec kot dolgoletni odbornik in predsednik »Slovenske Matice« in »Muzzejskega društva«. — V osemdesetih in devetdesetih letih je stal Levec z nekaterimi drugimi nadarjenimi možmi v središču slovenskega kulturnega življenja. Treba je v roke vzeti le epohalno delo dr. Iv. Prijatelja »Janko Kernik«, pa se takoj uverimo, kako markantna osebnost je bil v tej dobi naš Levec. — Iskreno mu čestitamo kot ožjemu rojaku k sedemdesetletnici z željo, da nam ga Bog ohrani in pozivi še mnoga leta. In iz srca nas veseli, da ga je ob tej priliki bela Ljubljana odlikovala s častnim občanstvom. Zaslužil je to odliko, kakor malokdo.«

— Iz ljudskošolske službe. C. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu je imenoval bivšo suplentino v Sp. Kartelevem Hedvigo Schweigerjevo za suplentino na mesto k vojakom odišlega učitelja Josipa Adolfa na ljudski šoli v Posterici. — C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku je na mesto obolele učiteljice Franciške Aleševe pridelil provizorično učiteljico Olgo Pleveljevo iz Čemšenika ljudski šoli v Peči. — C. kr. okrajni šolski svet ljubljanske okolice je poveril začasno vodstvo šole na Viču namesto obolelega nadučitelja Jerneja Ravnikarja učitelju Franu Troštu.

— Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice je darovala »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta« 50 K. Za to veliku darilo se blagi dobrotnici šolstva in učiteljstva najiskrenejše zahvaljuje odbor.

— Iz seje deželnega šolskega sveta dne 1. julija 1915. Upokojé se stalno: učiteljica Pavla Wölflingova v St. Vidu, Marija Majcen-Zagorjanova in Kiferle Iv., nadučitelj v Preski.

— Dijško podporno društvo »Domovina«. Vkljub izrednim in težavnim razmeram je vršila »Domovina« tudi letos svojo nalogo. Zaradi manjših dohodkov, a večje draginje je bilo letos število podpirancev manjše in se je delila le opoldanska hrana. Mnogo dijakov je odšlo med letom v vojake. Na članarini in podporah smo letos prejeli dosedaj 2525 K, od neimenovanega dobrotnika hranilno knjižico za 500 K in volilo predlansko leto umrlega štabnega zdravnika dr. Fr. Košmelja v znesku 1016 K 66 vin. Vsem dobrotnikom največja zahvala! Prosim jih, naj bi nas podpirali tudi v prihodnjem letu, ko

bomo morali priskočiti dijaštvu v veliko večji meri na pomoč. Občni zbor društva se letos ni vršil.

—r— **Znamenje časa.** V »Slovenskem Narodu« čitamo ta dva inserata: Učiteljica, zmožna treh jezikov, išče kakršne-koli službe, tudi gospodinjstva. Ponudbe pod »učiteljica/1462« na uprav. »Slov. Naroda«. — Učiteljica ljudske šole, Slovenka, zmožna nemškega, slovenskega, italijanskega jezika, godbe nikakršne, je pripravljena sprejeti mesto do 15. septembra pod »Vzgojiteljica« 1372/1500« na uprav. »Slov. Naroda«.

—r— **Iz Byska, gubernija Tomsk** so odposlali 26. aprila t. l. razglednico slovenski vplenjenci. Podpisan je tudi tovariš Karel Jeretina, učitelj iz Domžal.

—r— **Za »Rdeči križ«** potom slavnega c. kr. glavarstva v Radovljici je daroval učitelj Pibrovac Leo iz Jesenic 50 K, za bolnišnico na Bledu pa 4 K. — V imenu športnega društva pa je daroval jeseński podružnici »Rdečega križa« 12 K; slov. odboru za podpiranje ranjencev 30 K, bolnišnici na Bledu pa 5 K. — Ravnotako je darovala na več strani svalčice, smodke, tobaka itd. ter razdelil ubožnim rodbinam 30 kron.

—r— **Deželni odbor** je dovolil za društvo »Angel varuh« v Šiški še nadaljno izredno podporo 2000 kron.

—r— **Strokovni učitelj Zidanšek ranjen.** V bojih pri Okni v Bukovini je bil dne 21. junija ranjen v desni bok strokovni učitelj Josip Zidanšek z Grma.

—r— **Imenovanje v armadi.** Nadporučnik polj.-havb. polka 13., Anton Lokar, sin tovariša Ivana Lokarja, nadučitelja v Spodnji Hrušici pri Ljubljani je imenovan za stotnika v generalnem štabu.

—r— **Sedemdesetletnik rojstva** je dne 6. t. m. praznoval slovenski skladatelj in turist, župnik Jakob A'ljaz v Dovjem. Pred leti je bil tudi šolski andzornik. Čestitamo plemenitemu možu!

Štajerske vesti.

JOŽEF TIČAR.

Iz Gornjega grada pišejo: V Gornjem gradu smo dne 12. junija pokopali vpokojenega nadučiteja Jožefa Tičarja. Rojen je bil leta 1842. v Št. Jurju pri Kranju in dočakal tedaj dokaj lepo starost, kar je posebnost za učitelja. Učiteljeval je na šolah, a zadnja leta kot nadučitelj pri Sv. Frančišku Ksav. in v Šmartnem pri Gornjem gradu. Pred več leti je jel bolehati in bil umirovljen. V pokoju in bolehanju je zadnja leta živel sam zase. Kateri smo ga poznali, vemo, da je bil ljubezniv in gostoljuben tovariš, jako ljubljen od gospe, so-proge, ki jo je sedaj zapustil, od otrok, ljudi in učencev. Bil je vedno mirna, blaga duša in naprednega mišljenja. Ob grobu mu je govoril gornjegrajski gospod dekan kratko, a jedrnato nagrobno. Spremljali so ga k zadnjemu počitku razen obilnega občinstva gornjegrajski šolski otroci s svojimi učiteljicami; tovariš nadučitelj Kocbek je hudo bolan, da bi le kmalu okreval! — Tovariš Korban je moral v šokot poučevati, a drugo učitelstvo se zaradi sedanjih poštnih razmer ni moglo udeležiti pogreba, razen tovariša Ivana Kelca, ki je kot predsednik zastopal učiteljsko društvo, katerega ustanovni član je bil pokojnik, in tovarišice Cirile Delejeve, učiteljici v Novi Stifci. V miru počivaj blagi Joško, Tvoj duh pa se naj veseli v raju vekomaj! I. K.

—š— **Umrl je** v Celju vpokojeni mestni učitelj Jakob Goriup, star 63 let. R. i. p!

—š— **Štajerski deželni šolski svet** je imenoval def. učiteljico pri Sv. Rupertu v Slov. goricah Irmó Scheligovo za definitivno učiteljico pri Sv. Martinu poleg Slovenjegrada. Nadalje je imenoval nadučitelja pri Vel. Nedelji Ivana Zolnirja za nadučitelja na okoliški deški ljudski šoli v Ptuj, Karolino Zajčevno za definitivno učiteljico v Zibiki, Marijo Lavričevno za def. učiteljico v Loki; prestavil je def. učit. Desimiro Dolžanovo od Sv. Eme k Sv. Križu na M. p. in def. učit. Ivana Zagažna iz Doberne k Sv. Emi. — Štajerski deželni šolski svet razglašala, da se more prošnjam staršev, ki želijo predčasno zaključitev pouka na ljudskih šolah, oziroma predčasni izstop učencev, ugoditi. Gre za to, da se nad 10 let stari otroci pritegnejo k poljskemu delu.

—š— **Poročil se je** enoletni prostovoljec Anton Mohor, učitelj pri Sv. Marjeti na Dravskem polju, z učiteljico pri Sv. Barbari pod Mariborom Milico Lendovškovo. — Bilo srečno!

—š— **Iz Št. Jurja ob Južni žel.** Tukajšnja deželna kmetijska šola si je nabavila veliko prevozno mlatilnico s parno silo, ki bo kmetovalcem za mlatev na razpolago. Potrebna pojasnila za izposojevanje daje ravnateljstvo.

—š— **Štajerski dež. zakon v obrambo planinskih cvetic potrjen.** Cesar je podpisal po štajerskem deželnem zboru sklenjen zakon o varstvu planinskih cvetic.

—š— **Umrla je** v Studenčah pri Mariboru soproga nadučitelja v pokoju J. Jagra, gospa Jerica Jagrova, stara 70 let. Blag ji spomin!

—š— **Hvala Slovincem.** Evgen Lennhoff je poslal »Tagesposti« iz vojnega poročevalskega stana poročilo z dne 29. junija, katerega zadnji odstavek se tako-le glasi: »Še en narod bodi omenjen, o katerem je četverospornostno časopisje časih napačno trdilo, da je šel z mlačnim srcem v boj: Slovinci. Italijani, ki so imeli z njimi opraviti v dosedanjih bojih, čutijo, koliko je na tej trditvi resnice. S sveto jezo so ti Jugoslovani napolnjeni do vsega, kar je laškega, in njihovi voditelji govore o njih le v izrazih visoke hvale.«

—š— **Tovariš Anton Hren,** nadučitelj v pokoju, je obhajal dne 21. junija svojo 70letnico. Čestitamo!

—š— **Iz Huma pri Ormožu** pišejo: Umrli je tukajpo dolgi in mučni boleznici daleč naokolo znani pravnik Jožef Štebih. Bil je nekaj bogoslovec, pozneje trgovec in nazadnje si je služil kruh s skioptikom. S težavo je študiral pravo, da bi zagibal sebi in stari materi obstanek. Vkljub temu, da je hodil samo po bergljah, je prepotoval s svojim skioptikom vso deželo in si je poyosod vedel pridobiti s svojim humorjem prijateljev. Ker ni sredstev za skromen nagrobni kamen, prosi nadučitelj Anton Porekar na Humu nekdanje njegove sošolce, prijatelje in znance, da mu v ta namen pošljejo kak donesek. Eventualni preostanek se izroči Štebihovi stari materi v poboljšek.

—š— **Vodstvo štajerske učiteljske zveze** (Lehrerbunda) je napravilo na deželni odbor vlogo, v kateri nujno prosi za vojno draginjsko doklado učiteljstvu. Ta doklada bi naj bila vsaj v priličnem razmerju s sedanjo neobičajno draginjo. V utemeljevanju te prošnje izvaja vodstvo učiteljske zveze, da je med nastavljeni z rednimi mesečnimi dohodki učiteljstvo plačano najslabše. Štajersko učiteljstvo je upalo, da se mu v letu 1915. obrne na bolje zaradi znanih sklepov deželnega zbora o regulaciji učiteljskih plač, vojna je pa vse te nade razpršila. Učiteljstvo hvaležno priznava, da je deželni odbor dovolil tudi za leto 1915. draginjsko doklado, jasno pa je, da ta nikakor ne zadostuje. — Pripominjamo, da bi bilo jako želeto upoštevanja te vloge pri štajerskem deželnem odboru. Cena živilom je danes na deželi prav tako visoka kakor po mestih in se mnogokrat sploh ničesar ne dobi. Učiteljstvo je v sedanjih težkih časih ne le verno izpolnilo svojo težavno nalogo v šoli, temveč je opravljalo po premnogih občinah vse tajniške in županske posle; pomagalo in žrtvovalo se je pri vseh javnih dobrodelnih akcijah, šlo je ljudstvu s svetom in dejansko pomočjo na roke. Zato je pravično, ako se tudi javnost spomni na učiteljstvo, kadar pridi pomoči v svojih težavnih življenjskih razmerah.

—š— **Pohvalno priznanje.** Kadet v rezervi 27. pešpolka, tovariš Riko Pestevšek, učitelj na Vranskem, je 24. pr. m. rešil 23letnemu vtopljenemu pešču v K. s poizkusi umetnega dihanja življenje in za ta plemeniti čin prejel od vojaškega poveljstva pohvalno priznanje v najvišji službi. — Čestitamo!

—š— **40letni učiteljski jubilej** so obhajali prve dni meseca julija t. l. prvi četrtoletniki od l. 1875. na učiteljsku v Gradcu ti-le spodnještajerski tovariši, in sicer: Fran Vrečko, ravnatelj v Slov. Gradcu, Alojzij Sedlaček, nadučitelj v Mariboru, Karel Pestevšek, nadučitelj v Slivnici pri Mariboru, dalje vpokojeni učitelji: Janez Adamič, v Črešnih, Anton Brezovnik v Vojniku, Jurij Schofhalter v Gomilici. Umrla pa so Maks Kos, Franc Zolgar, Karel Fluhar, Janez Nedeljko, Andrej Sket in Josip Večaj. — L. 1875. ni bilo v Mariboru četrtega letnika in ne mature.

—š— **Vpoklicani učitelji - vojaki.** Sv. Tomaž pri Ormožu: tovariš Poplatnik Franc, učitelj, za lletno prostovoljstvo. Velika Nedelja: tovariš Preindl Jakob, učitelj in šol. vod., za lletno prostovoljstvo. — Hum pri Ormožu: tovariš Porekar Anton, nadučitelj, kot poročnik črne vojske k c. kr. prostovoljnim strelcem.

—š— **Iz Maribora** poročajo: Na deželni sadjerejski in vinorejski šoli se vrši pod običajnimi pogoji v dneh 26., 27. in

28. julija tečaj za konserviranje in vnovčevanje sadja in zelenjave. Prijave pri ravnateljstvu.

—š— **Lehen pri Ribnici.** Učenci I. razreda so med seboj po izpodbudi svoje učiteljice nabrali za oslepe vojske 12 K 66 vin., in sicer so dali po 2 K učenci in učenke Marija Urbančeva, Schwieger Ferdinand, Wollmajer Ludvik, Eckhardtova Roza ter učiteljica ročnih del in razredna učiteljica, ostali učenci in učenke so po možnosti prispevali 2—20 vin. Ta znesek malih šolarjev je odposlalo šolsko vodstvo na okrajni šolski svet v Maribor, ki ga določijo namenjenemu smotru.

—š— **Umrla je** pri Sv. Štefanu poleg Žusma učiteljica Amalija Podpečanova. Blag ji spomin!

Goriške vesti.

—g— **V Gradcu** se zdravi v rezervni bolnici v stari domobranski vojašnici ranjeni tovariš Franc Belin, učitelj v Soči na Tolminskem. Ljubo zdravje se mu polagoma vrača.

—g— **O narodnostnih razmerah v Goriški deželi** so v Italiji čisto napačno poučeni. — Tako čujemo, da imajo na svojih zemljevidih goriški okraj zaznamovan za popolnoma italijanski. V resnici pa je v vsem velikem goriškem okrajnem glavarstvu samo ena občina furlanska, in še ta ne vsa; to je Ločnik. Že ime kraja kaže, kak rod prebiva od nekaj tod. Tolminski politički okraj, ki je čisto slovenski, imajo označen za narodnostno mešan, istotako sežanski, dasi je v teh dveh okrajih le tupatam kak Italijan. — Pač slabi geografi!

—g— **Tolminsko glavarstvo v Cerknem.** Tolminsko okrajno glavarstvo se nahaja od pričetka vojne dalje v Cerknem.

—g— **Begunci iz Goriške** so se razkropili po raznih notranjih deželah države. Prav mnogo jih je na Kranjskem; v Ljubljani, na Gorenjskem in Dolenjskem, v Novem mestu je cela kolonija Goričanov. — Okolo 2000 beguncev iz Furlanije, Brd in Kanalskega so odpeljali te dni iz Gorice v Lipnico na Štajerskem. — O beguncih iz naših dežel je sedaj dosti govora po nemških listih.

—g— **C. kr. goriško glavarstvo premeščeno** začasno v Ajdovščino. Goriško okrajno glavarstvo se je preselilo začasno v Ajdovščino. Urad se nahaja v hiši ajdovske hranilnice in posojilnice.

Tržaške vesti.

—t— **Poziv.** C. kr. okr. šol. nadz. za Trst in okolico, prof. Ivan Nekerman, ki stanuje sedaj v Borovnici 38 pri Ljubljani, pozivlja p. n. gospe in gospodične Henrika Leb'ana, c. kr. učitelja-voditelja pripravnice na Proseku, Rozalijo Golijevo, c. kr. učiteljico-voditeljico Ciril-Methodove šole na Acquedottu, in Vido Ker'snikovo, c. kr. učiteljico Ciril-Methodove šole v Trstu, da pridejo do njega po 2 mesečno plačo, oziroma da mu prijavijo svoje naslove, pod katerimi jim določijo označeno plačo.

—t— **Slovenska trgovska šola v Trstu.** Dne 26. junija se je zaključil pouk v prvem in drugem tečaju Slovenske trgovske šole. Precej veliko število dijakov je neklasificiranih, ker niso mogli iz raznih oseb ustaviti pouk že meseca majnišole. V jesenskem terminu bodo smeli vsi ti dijaki napraviti izpit za zamujeno dobo drugega semestra. V pripravljalnem tečaju se je moral zaradi pomanjkanja učnih oseb ustaviti pouk že meseca majnika. Zato pa so otvorili s 1. julijem l. 1915. počitniški pripravljalni tečaj za vse dose-danje učence pripravljalnega tečaja in za one, ki nameravajo napraviti v jesenskem terminu sprejemni izpit na prvi letnik in ki odgovarjajo vsem ostalim zahtevam glede sprejema v prvi tečaj.

—t— **Emil Adamič v ruskem ujetništvu.** Učitelj Ciril-Methodove šole v Trstu in znameniti naš skladatelj Emil Adamič je pisal iz ruskega ujetništva »Edinosti«: »V bližini Taškenta, za Turkestanom, sem v taborišču. Daleč, daleč od domovine, ki je najbrž ne bom videl več. Izrecite presrečne pozdrave vsem znancem, vsem Slovincem v Trstu. Povejte jim, naj mi pišejo. Tu nas je nad 50 tržaških Slovencev. Vsi smo brez denarja in brez sredstev, da bi si izboljšali življenje. Jesti je sicer dovolj, toda človek ima tudi še druge potrebe. Mislite torej na nas. Moj naslov: Emil Adamič, vojni ujetnik, Turkestanski okraj, mesto Taškent, Trojčki art, Ruska Azija.«

—t— **Prepoved nositi italijanske znake.** Namestnišveni svetnik razglašala: V sedanjih odnošajih nositi italijanske

znake, kakor peterožarne zvezdice, trakove na čepicah in drugo, kot pripunkte ali nakit ni združljivo z domoljubnim mišljenjem in bi moglo žaliti čuvstva zvestih državljanov. Zato je strogo prepovedano nositi take znake. Prestopki se bodo kaznovali po ministrski naredbi z dne 30. septembra 1857, št. 198 drž. zak. — Domoljubi, ki imajo take znake, naj jih darujejo v korist dobrotvornih namenov, na primer za vojno oskrbo ali za »Rdeči križ«, da tako dokažejo svoje domoljubno čuvstvanje.

—t— **Nazaj v Trst.** Učiteljstvo iz Trsta je dobilo poziv, naj se vrne v Trst.

—t— **Šentjakobska podružnica CMD.** v Trstu je priredila v nedeljo, 4. dne meseca julija, ob 4. popoldne zaključek otroškega vrta z razstavo del, izvršenih po deci iz tega otroškega vrta.

—t— **Počitniški tečaj na tržaški državnih ljudskih šolah.** Na tržaških državnih šolah se odprejo za čas glavnih počitnic posebni tečaji v namen, da bo šolska mladina na koristen način zaposlena in nadzorovana. Vsak šolski otrok, ki je v minulem šolskem letu hodil v državne šole, ima prosto pravico, udeleževati se teh tečajev.

Istrske vesti.

—i— **»Hrvatski List«.** V Krmptičevih tiskarni v Pulju je pričel izhajati dnevnik pod imenom »Hrvatski List«. V uvodnem članku poudarja, da hoče nuditi predvsem onim tisočem hrvaških delavcev in vojakov, ki se nahajajo sedaj v Primorju, potrebno vsakdanje čtivo. Glede strankarske pripadnosti izjavlja »Hrvatski List«: »Danas nema stanaka, a naša je politika: bojne poljane.«

—i— **Razpuščena italijanska društva v Istri.** Namestništvo je razpustilo naslednja društva: »Casino di società v Pazinu, »Circolo democratico« v Pazinu, »Società di lettura« v Pazinu, »Società es-cursionisti Montemaggiore« v Pazinu, »Circolo di cultura« v Rabcu, »Circolo di coltura« pri Sv. Nedelji, »Circolo di coltura« v Plominu, »Società di lettura« v Labinju, »Società di Casino« v Labinju, »Banda civica« v Labinju, »Club progresso« v Žminju, »Società ginnastica Parentina« v Poreču, »Club nautico Parentium« v Poreču, »Circolo di lettura« v Višnjaju, »Associazione italiana di beneficenza« v Poreču.

—i— **Istrska posojilnica v Pulju** se je provizorično preselila v Pazin. — Okna v Pulju morajo biti tako zastrta, da ne pade nobena luč iz razsvetljenih stanovanj. Patulje imajo pravico iti v vsako stanovanje, od koder bi se videla kaka luč.

—i— **Koprski in piranski občinski zastop razpuščena.** Namestnik v Trstu in na Primorskem je razpustil koprski in piranski občinski zastop ter sporazumno z istrskim deželnim odborom poveril vodstvo občinskih poslov v obeh občinah političkim uradnikom. Za občinskega gerenta v Kopru je bil določen okrajni komisar Leon vitez Klodič-Sabladoski, za občinskega gerenta v Piranu pa okrajni komisar Pavel di Gaspero.

Koroške vesti.

—k— **»Mir«,** glasilo koroških Slovencev, se je preselil zopet v Celovec, kjer ga tiska Mohorjeva tiskarna. Zadnja leta so ga tiskali v ljubljanski »Katoliški tiskarni«.

—k— **V Beljaku** so zaprli dne 1. julija vse šole.

—k— **Samoumor zaradi prepovedanega igranja kart.** Nadučitelj v Šmarji pri Volšpergu, Matija Hönigmann, se je dne 19. junija na pokopališču v Vrnjivasi pri Celovcu ustrelil. Naznanjen je bil zavoljo prepovedanega igranja kart. To ga je tako vznemirilo, da je 18. junija pobegnil od doma v Celovec in izvršil nesrečni čin. Bil je oženjen in ima otroke.

Splošni vestnik.

Pomanjkanje drobiža prihaja občutno. Vzrok temu je, da ga nekateri ljudje namenoma zadržujejo, zaradi česar je javni promet hudo oviran. Neuki ljudje naj bi se poučili, da je zadržavanje drobiža popolnoma brez smisla. Po deželi naj sodeluje posebno učiteljstvo. V teh resnih časih pač niso umestne nepotrebne in brezsmiselne prometne ovire, in naj se upošteva tudi dejstvo, da državna oblast lahko izda naredbe, ki bi zadrževalcem drobiža ne bile prijetne.

»Lega Nazionale«, ki je sedaj oblastveno razpuščena, ima v Avstriji okolo 30.000 članov. Od teh članov odpade na